

PROCEDURA ÎN ORDONANȚĂ

Constantin VOZIAN, Facultatea de Drept

The necessity of the present bachelor's thesis emerges from the novel character of the procedure in order institution in Republic of Moldova, as very few theoretical studies were made and it's been used poorly in practice. The purpose of this bachelor's thesis is to develop a comprehensive scientific study of the procedure in order, to establish it's juridical nature, it's specific character, along with the characterization of this new phenomenon.

Procedura în ordonanță constituie o excepție de la aplicarea unor principii de bază ale dreptului procedural civil – principiului oralității și al contradictorialității – pentru a da posibilitatea intervenției rapide a justiției în unele situații, expres reglementate de lege. Dar această excepție este pe deplin justificată datorită oportunităților pe care le oferă folosirea acestei proceduri pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor de către debitori din raporturile civile și comerciale, pentru protejarea intereselor fiscale ale statului și pentru protejarea intereselor majore ale unor categorii de persoane (copiii minori și angajații în câmpul muncii).

Deci ordonanța judecătorească este un act judecătorec executoriu, emis unipersonal de judecător în cadrul procedurii simplificate, desfășurate fără dezbateri judiciare, fără citarea părților, fără atragerea în proces a altor participanți, doar în baza materialelor prezentate de creditor. Ordonanța se eliberează numai pentru încasarea sumelor bănești sau pentru revendicarea bunurilor mobile sau imobile și în baza pretențiilor limitativ reglementate de lege. De aceea, în cadrul procedurii în ordonanță părțile se numesc creditor și debitor, și nu reclamant și pârât. Dacă judecătorul consideră pretențiile creditorului ca întemeiate, sunt respectate toate formalitățile legale privind procedura îndeplinirii și prezentării cererii de eliberare a ordonanței, sunt depuse toate probele necesare și este plătită taxa de stat, judecătorul va emite ordonanța. Pentru respectarea dreptului la apărare a debitorului ordonanța emisă i se expediază pentru eventuala depunere de obiecții motivate. În cazul în care debitorul nu depune obiecții în termenul prevăzut de lege, cade de acord cu pretențiile creditorului sau judecătorul consideră obiecțiile depuse ca neîntemeiate, se va emite al doilea exemplar al ordonanței, care devine imediat executorie și nu este susceptibilă căilor de atac.

Dar modalitatea reglementării procedurii în ordonanță în Codul de procedură civilă al RM creează confuzii și ridică multe întrebări în aplicarea acestor reglementări în practică. Dat fiind faptul că temeiurile în baza cărora poate fi eliberată ordonanța sunt reglementate exhaustiv de lege, reglementarea lor neclară este, după părerea mea, cea mai mare problemă. În primul rând, reglementarea ca temeiuri aparte a contractelor de credit, leasing și gaj creează dubii referitor la posibilitatea aplicării procedurii în ordonanță

în temeiul altor contracte. În al doilea rând, nu este clar dacă procedura în ordonanță poate fi aplicată în temeiul actelor unilaterale sau numai a contractelor.

Alt moment controversat este refuzul de a primi cererea de eliberare a ordonanței, dacă se constată existența litigiului de drept care nu poate fi soluționat în baza documentelor prezentate de creditor. Deși acest temei poate fi justificat din punct de vedere teoretic, el lasă prea mare libertate de apreciere judecătorilor și creează în acest aspect o practică judiciară neuniformă.

Încă o problemă controversată constituie obiectul pretenției creditorului. Articolul 344 al CPC RM prevede că ordonanța se emite pentru încasarea sumelor bănești sau pentru revendicarea bunurilor mobile, iar articolul 351 al CPC RM, la lit. g) stipulează că ordonanța cuprinde și despăgubirile și penalitățile care sunt solicitate de creditor și care urmează să fie încasate în temeiul legii sau al contractului. Și aici practica este foarte controversată, dar mai des judecătorii aplică prevederile generale ale art. 344 al CPC RM și nu acordă penalități sau despăgubiri pe motiv că întinderea lor nu poate fi stabilită pe baza documentelor prezentate de creditor.

Încă o problemă serioasă, care creează dificultăți în practică, constituie aprecierea temeiniciei obiecțiilor debitorului. Dat fiind faptul că în cadrul procedurii în ordonanță nu se admit alte probe, decât înscrisuri, și nici nu se citează părțile, iar judecătorii trebuie să se pronunțe în baza documentelor prezentate de către părți, și în baza acestor documente „să facă dreptate”, responsabilitatea lor este mare și asta face ca practica să fie și sub acest aspect foarte controversată.

Luând în considerație toate aceste probleme, care rezultă din reglementări ambigue, controversate sau prea largi ale Codului de procedură civilă, este necesar de a face unele modificări în legislație și/sau o nouă hotărâre de îndrumare a Plenului Curții Supreme de Justiție, care ar uniformiza practica și ar crea condiții favorabile pentru promovarea aplicării mai largi a procedurii în ordonanță. Iar aplicarea mai largă a procedurii în ordonanță bazată pe temeiurile reglementate în art. 345 al CPC RM ar spori eficiența justiției civile, în general. În afară de aceasta, aplicarea mai largă a procedurii simplificate ar promova și reglementarea raporturilor între părți prin contracte întocmite în forma cerută de lege, cu respectarea tuturor prevederilor legale și, nu în ultimul rând, cu indicarea sumelor reale. Și, cum am notat deja, aplicarea mai largă a procedurii în ordonanță ar spori și asigurarea mai bună a circuitului civil.

Prin intermediul acestei lucrări am expus caracterul novatoriu al instituției procedurii în ordonanță, care este foarte puțin studiată, la nivel teoretic, și slab cunoscută, la nivel practic.

Codul de procedură civilă al Republicii Moldova a efectuat un nou pas pe calea desăvârșirii instrumentelor de garantare și apărare a drepturilor și intereselor legitime ale persoanei introducând noutatea ***procedura în ordonanță***.

Cauzele instituirii unei astfel de proceduri, precum este *procedura în ordonanță*, nu se limitează doar la problemele existente la moment în sistemul judiciar al Republicii Moldova. În opinia noastră, cauza principală derivă din tendința statului și a societății de dinamizare a procesului de înfăptuire a justiției, tendință determinată de creșterea dinamicii însăși a relațiilor sociale existente în societate.

În prezent, *procedura în ordonanță* reprezintă o procedură de sine stătătoare, care are o formă ***simplificată*** și este una de ***alternativă*** procedurii în acțiune civilă. Alegerea acestei sau altei proceduri (în ordonanță sau în acțiune civilă) este un drept exclusiv al persoanei care solicită apărarea dreptului său.

Practica altor țări ne demonstrează că procedura în ordonanță asigură realizarea unei justiții mai rapide și mai eficiente pe anumite categorii de pricini, în care un proces îndelungat ar crea urmări negative. Eficiența sa se realizează prin restabilirea operativă în drepturile subiective încălcate.

Utilizarea unor astfel de proceduri simplificate în cadrul procesului civil, precum este procedura în ordonanță, este capabilă să dinamizeze procesul civil și să mărească eficacitatea apărării judiciare a drepturilor și intereselor legitime ale persoanei.

Referințe:

1. Codul de procedură civilă al RM nr.225 din 30.05.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 111-115, în vigoare la 12.06.2003.
2. *Drept procesual civil* (redactor responsabil, COJUHARI A.). Chișinău, 2009.
3. *Manualul judecătorului pentru cauze civile*. Ediția a II-a, POALELUNGI, M., BELEI, E., SÂRCU, D.(coord.). Chișinău: Î.S. F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2013.